Рассмотрено и утверждено:
на педагогическом совете
протокол № 1
от « 31» августа 2022 года

Утверждаю:
Заведующая МАДОУ№ 194
______ Зайцева Л.Ф.
« 31» августа 2022г.

Рабочая программа

на 2022-2023 учебный год

По обучению татарскому языку детей дошкольного возраста

Воспитатель по обучению татарскому языку Огурцова А.А.

Казань

Эчтәлек

1.Пояснительная записка. Аңлатма язуы..3
Общие сведения...5
Методические темы, цели и задачи программы..6

2.Возрастные особенности детей...7
Младший дошкольный возраст…………………………………………………………………...6
Средний дошкольный возраст………………………………………………………………….6
Старший дошкольный возраст………………………………………………………………….6

3. Лексик минимум на основе УМК..8
4-5 лет..8
5-6 лет..9
6-7 лет..10

3.Учебные планы..14
Средняя группа..15
Старшая группа..17
Подготовительная группа...20
4. Русуртанчылар төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана телен өйрәтү буенча тематик эш планы.................24
5. Рус зурлар һәм мәктәпкә хәзерлек төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана телен өйрәтү буенча тематик эш планы...30

6. Диагностика..35

7.Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге..58
8. Аудио-видео материалы..59
9. Использованная литература..60

Аңлатма язуы
(Пояснительная записка)

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү Стратегиясе (30.12.2010, № 1174) – “Киләчәк” программасында мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен Федераль дәүләт стандартлары таләпләренә җавап бирә алырдай укыту-методик комплектлар (УМК) булдыру бурычы куелган. Балалар бакчаларында балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик әсбаплар белән тәэмин итү зарур. Әлеге максаттан ТР Мәгариф һәм фән министрлыгы карары белән яңа укыту-методик әсбаплар төзелде.

Татар телендә дөрес сөйләшергә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу теләге булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомумән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Сөйләшергә өйрәтү өчен баланы мөмкин кадәр күбрәк аралашуга җәлеп итәргә кирәк. Мәктәпкәчә тәрбия учреждениеләренең гомуми белем бирү программасы төзелешенә яңа федераль таләпләр буенча татар теле эшчәнлегенә бирелгән сәгатьләр санын бүлгәндә сөйләм телен үстерүгә күбрәк игътибар итү сорала.

Балалар бакчаларында заманча методик алымнар һәм чаралар куллану, татарча мультфильмнарны, электрон ярдәмлекләрне, аудио һәм видеоматерилларны урынлы файдалану аеруча мөһим.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. 2010- 2015 елларга мәгариф системасын үстерү стратегиясендә балалар бакчаларында балаларга татар телен өйрәтү, сөйләм үстерү юнәлешен тормышка ашыру максаты куелган.Мәктәпкәчә учреждениеләр,мәгариф системасының беренче баскычы буларак,нәниләрне татар теленә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

“Татарча сөйләшәбез” дип аталган методик комплект балалар бакчасында эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. Комплектка, балаларның яшь үзенчәлекләренә карап, методик кулланма,күрсәтмә һәм таратма әсбаплар, аудио- һәм видеоматериаллар, балалар өчен эш дәфтәрләре туплап бирелгән. Методик комплектлар өч яшь төркеме (уртанчылар, зурлар, мәктәпкә әзерлек төркемнәре) өчен әзерләнде, һәм аларның барысы да “Татарча сөйләшәбез” дип исемләнә. Бүгенге социолингвистик ситуациядә һәм гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандартлары тормышка ашу кысаларында рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәтү буенча яңа укыту-методик кулланмалар эшләү зарурлыгы килеп басты.

Программада мәктәпкәчә яшьтәге балалар үсеше проблемасына мәдәни-тарихи якын килүгә туры китереп эшләнелде.

Билгеле булганча, телгә өйрәтүнең максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы – иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле, ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы шәхес тәрбияләү.

Рус телле балаларга татар теле өйрәтү максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

Кечкенәләр төркемендә тәрбияләнүче балаларга режим вакытында эшчәнлек төрләре эшләнелде. Тематик план кулланып тәрбиячеләр үзләренең эш планнарын тулыландыра алалар. Кечкенәләр төркемендә тәрбияләнүче балалар белән төрле төрле татар халык уеннарын, җырларын, тиз әйткечләрен өйрәнәбез. Көндәлек режим вакытында "исәнмесез", "хәерле иртә", "узыгыз", "утырыгыз" дигән сүзләрне еш кабатлыйбыз.

Балалар татар теле буенча лексик, грамматик күнекмәләрне мөстәкыйль кулланырлык дәрәҗәдә өйрәнергә тиешләр. Шул вакытта гына татар телен дәүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.

Балалар бакчасында татар телен өйрәтүне дәвам итеп, рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана теленнән белем дәрәҗәләрен үстерүне күздә тотып, татар теле тәрбиячеләре белән өстәмә эш планы эшкәртелде. Бу план нигезендә,татар теле тәрбиячеләре балаларны атнага ике тапкыр алып: үстерешле уеннар, хикәя төзү,сәнгатьле уку, җырлы-биюле уеннар, сүзле уеннар, сюжетлы-рольле уеннар, хәрәкәтле уеннар, сәхнәләштерү күздә тотыла.

Программа балада һәрьяклы үсешне арттыруга юнәлтелә һәм милли культура,туган якны, туган(татар,рус) телне өйрәнү аша аның баетылуын күздә тота. Милли культураны,үз халкының рухи байлыгын өйрәнү,аны шушы җирдә яшәгән башка халыклар культурасы белән баету,баланың культурага булган мөнәсәбәте киләчәктә аңа бөтендөнья культурасын аңларга ярдәм итәчәк.

Программа принциплары.

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелекпринцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципкакорып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту.Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

Укыту методик комплекты

1) тематик план;
2) календарь – көндәлек план;
3) балалар өчен эш дәфтәрләре;
4) аудиоматериаллар;
5) мультипликацион сюжетлар;
6) күрсәтмә, таратма материаллар исемлеге;
7) диагностика төзелгән.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.Интерактив уеннар.

Татарча сөйләшергә өйрәткәндә куелган минимум бурычлар.

Программа өч проектны һәм аларның төп максатларын һәм бурычларын үз эченә ала:

“Минем өем” проекты (4-5 яшь).
Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар:1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшь).
Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты (6-7 яшь).
Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар:1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.
“Минем өем” проекты:
1) Аудиоматериал – 64 кисәк (ТРЭК),
2) Мультипликацион сюжет – 11 данә,
3) Эш дәфтәре – 17 бирем,
4) Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5) Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 62 (269).

“Уйный – уйный үсәбез” проекты:
1)Аудиоматериал – 63 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 15 данә,
3)Эш дәфтәре – 19 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 46 (406).

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты:
1)Аудиоматериал – 71 кисәк (ТРЭК),
2)Мультипликацион сюжет – 19 данә,
3)Эш дәфтәре – 20 бирем,
4)Күрсәтмәлелек (исемлеге бирелде),
5)Актив сүзләр+ сөйләм үрнәге – 60(483 сүз булган).

УКЫТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА (УМК “МИНЕМ ӨЕМ”) НИГЕЗЕНДӘ МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 4-5 ЯШЬ.

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку по учебно-методическому комплекту (УМК), 4-5 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзләр:** әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1	Әти – папа	25	Тәмле - вкусный	**49**
2	Әни - мама	26-27	Кил монда – иди сюда	
3	Кыз - девочка	28	Утыр – садись	
4	Малай - мальчик	29	Бир - дай	
5	Мин - я	30	Аша - кушай	
6	Исәнмесез - здравствуйте	31	Эч - пей	
7-8	Сау булыгыз - до свидания	32	Туп - мяч	
9	Исәнме - здравствуй	33	Зур - большой	
10	Эт - собака	34	Кечкенә (бәләкәй) - маленький	
11	Песи - кошка	35	Матур - красивый	
12	Әйе - да	36	Курчак - кукла	
13	Юк - нет	37	Куян - заяц	
14-	Сау бул – до свидания	38	Аю - медведь	
15	Әби - бабушка	39-40	Хәлләр ничек – как дела	
16	Бабай - дедушка	41	Уйна - играй	
17	Әйбәт - хорощо	42	Пычрак - грязный	
18	Ипи - хлеб	43	Чиста - чистый	
19	Алма -яблоко	44	Ю - мой	
20	Сөт - молоко	45	Бер - один	
21	Чәй - чай	46	Ике - два	
22	Рәхмәт - спасибо	47	Өч - три	
23	Мә – на	48	Дүрт - четыре	
24		49	Биш - пять	
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1	Утырыгыз - садитесь	8-9	Кем анда? – кто там?	**13**
2-	Бу кем? – это кто?	10	Басыгыз - встаньте	
3	Кем юк? – кого нет?	11	Ал - возьми	
4-	Син кем? – ты кто?	12	Ничә? – сколько?	
5		13	Нинди? - какой	
6-				
7				
ВСЕГО				**62**

УКЫТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(УМК “УЙНЫЙ-УЙНЫЙ ҮСӘБЕЗ”) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 5-6 ЯШЬ.

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку
по учебно-методическому комплекту (УМК), 5-6 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	**4-5 лет** **62 слова**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) **Актив сүзләр:** кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) **Пассив сүзләр:** бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)	**5-6 лет**
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19-20	Кишер - морковь Нинди - какой Баллы – сладкий (-ая, -ое) Ничә - сколько Суган - лук Бәрәңге - картофель Алты - шесть Җиде - семь Сигез - восемь Тугыз - девять Ун - десять Кыяр - огурец Кәбестә - капуста Кызыл - красный (-ая, -ое) Сары - жёлтый (-ая, -ое) Яшел - зелёный(-ая, -ое) Кирәк - надо Юа -моет Нәрсә кирәк – что надо	21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38	Аш- суп Ботка - каша Кашык - ложка Тәлинкә - тарелка Чынаяк - чашка Зәңгәр – синий (-яя, -ее) Күлмәк – платье (рубашка) Чалбар - брюки Ки - одевай Сал - снимай Йокла - спи Бит - лицо Кул - рука Өстәл - стол Урындык - стул Карават - кровать Яратам - люблю Бар - есть	**38**
ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)				
1-2 3-4	Бу нәрсә? – Это что? Хәерле көн – Добрый день	4-5 6-7	Нәрсә бар? – Что есть Күп - много	**7**
ВСЕГО				**107**

УКЫТУ-МЕТОДИК КУЛЛАНМА
(УМК “МӘКТӘПКӘ ИЛТӘ ЮЛЛАР”) НИГЕЗЕНДӘ
МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ ТАТАР ТЕЛЕН ӨЙРӘНҮЧЕ
РУС ТЕЛЛЕ БАЛАЛАР ӨЧЕН ЛЕКСИК МИНИМУМ, 6-7 ЯШЬ.

(словарный минимум для детей, обучающихся татарскому языку
по учебно-методическому комплекту (УМК), 6-7 лет)

СҮЗЛӘР (слова)	**САНЫ** (кол-во)
ЛЕКСИК МИНИМУМ (4-5 яшь) **Актив сүзләр:** әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш. (49 сүз) **Пассив сүзләр:** утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)	**4-5 лет** **62 слова**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (5-6 яшь) **Актив сүзләр:** кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз) **Пассив сүзләр:** бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз)	**5-6 лет** **45 слов**
+ ЛЕКСИК МИНИМУМ (6-7 яшь) **Актив сүзләр:** син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр (58 сүз) **Пассив сүзләр:** нәрсә яратасың? (2 сүз)	**6-7 лет** **60 слов**
АКТИВ СҮЗЛӘР (активный словарь)	

1	Син кем? – Ты кто?	31	Йөгерәм - бегу	**58**
2-3	Хәерле көн – добрый день	32	Чәк-чәк – чак-чак	
4	Тычкан – мышь	33	Өчпочмак – треугольник	
5-6	Бу кем? – Это кто?	34	Яшь - лет	
7-8	Бу нәрсә? – Это что?	35	Бүре - волк	
9	Нишли? – Что делает?	36	Керпе - ёж	
10	Йоклый – спит	37	Тавык - курица	
11	Утыра – сидит	38	Әтәч - петух	
12	Ашый – кушает, ест	39	Үрдәк - утка	
13	Эчә – пьёт	40	Чана - санки	
14	Нишлисең? – Что делаешь?	41	Шуа - катается	
15	Ашыйм – кушаю, ем	42	Шуам - катаюсь	
16	Эчәм - пью	43	Бие - танцуй	
17	Уйный - играет	44	Бии - танцует	
18	Уйныйм - играю	45	Биим – танцую	
19	Утырам - сижу	46	Ак - белый	
20	Барам - иду	47	Кара - чёрный	
21-22	Кая барасың? – Куда идёшь?	48	Җырла - пой	
23-24	Син нишлисең? – Ты что делаешь?	49	Җырлыйм - пою	
25	Сикер - прыгай	50-51	Зур рәхмәт – большое спасибо Китап укый –	
26	Сикерәм – прыгаю	52-53	книгу читает	
27	Сикерә - прыгает	54-55	Рәсем ясыйм - рисую	
28	Йөгерә - бежит	56	Укыйм - читаю	
29	Төлке - лиса	58	Дәфтәр - тетрадь	
30	Йөгер - беги			
	ПАССИВ СҮЗЛӘР (пассивный словарь)			**2**
1-2	Нәрсә яратасың? – Что любишь?			
ВСЕГО				**167**

Тематическое планирование по всем возрастам

(Средняя группа)
Уртанчылар төркеме
«Минемөем »

	Темы	Часы
	Гаилә – Семья	**24**
	“Минем гаиләм”	1
	“Малай, кыз”	1
	“Минем туганнарым”	1
	“Әйдәгез танышыйк”	2
	“Тату гаилә”	2
	“Минем дуслар”	2
	“Әйдәгез дуслашыйк”	2
	“Әйе, юк”	2
	“Качышлы уйныйбыз”	1
	“Кунак килгән”	2
	“Әйдәгез уйныйбыз”	1
	“Безнең кунаклар”	2
	“Шалкан әкияте” мультфильм	1
	А.Алиш “Куян кызы”	1
	Татарстан табигате	3
	Ашамлыклар – Продукты питания	**22**
	“Әби күчтәнәче”	2
	“Бабай күчтәнәче”	2

	“Безнең кунаклар”	2
	“Сөт, чәй”	1
	Дустыңны сыйла”	2
	“Рәхмәт әйт”	1
	“Песине сыйла”	2
	“Кунак сыйлау”	1
	“Тәмле” кибетендә	2
	“Кунакны ашат”	1
	“Чәй табынында”	2
	“Азат кунак чакыра”	2
	Милли татар халык ашлары	2
	Мультфильм карау “Алтын бөртекләр”	1
	Уенчыклар- Игрушки	**40**
	“Уенчыклар”	2
	“Зур, кечкенә”	1
	“Күңел ачу кичәсе – “Туган көн”	1
	“Курчак кунакка килгән”	1
	“Уенчыклар кибете”	2
	“Паркка сәяхәт”	1
	“Яңа уенчыклар”	2
	“Уйныйбыз”	1
	“Без уйнарга яратабыз”	2

	“Мияуга бүләк”	1
	“Уенчыклар кибете”	2
	“Уенчыклар үпкәләгәннәр”	2
	“Бүләкләр”	1
	“Уйна”	1
	“Күңелле уеннар”	1
	“Уенчыклар юабыз”	1
	“Ю”	1
	“Акбай һәм мияу маҗаралары”	1
	Кыш (шигырьләр,җырлар)	3
	Яңа ел бәйрәме	3
	Г.Тукай “Ак бабай” “Кышкы кич”	2
	Татар халкының милли киемнәре (читек,түбәтәй,калфак,алъяпкыч)	3
	Татар халык уеннары (Песием, Казлар-аккошлар,Аю-бүре)	3
	Әниләр бәйрәме(шигырьләр,җырлар) “Әниләр өчен бию”, “Әбием-дәү әнием”	2
	Саннар- Числа	**6**
	“Саннар”	2
	“Уйныйбыз да , саныйбыз да”	1
	“Уенчыклар”	1
	“Ничә уенчык?”	1
	“Уйный-уйный саныйбыз”	1

	Кабатлау- Повторение	**8**
	Яз (шигырьләр,җырлар)Ш.Галиев “Яз килә” “Сыерчык” “Яратам”	2
	“Бергәләп уйныйбыз”	1
	“Кунак чакырабыз”	1
	“Күңелле ял итәбез”	1
	“Без татарча сөйләшәбез”	1
	“Бу өйдә кем яши ?”	1
	“Без театр уйныйбыз”	1
	Барлыгы	100

Старшая группа
(Зурлар төркеме)
“Уйный-Уйный үсәбез”

	Темы	Часы
	Минем өем – Мой дом	**7**
	“Минем өем”	2
	“Кем юк?”	1
	“Мультфильм «Шалкан» әкияте”	1
	Татарстан –минем республикам(флаг,герб,гимн)	3
	Яшелчәләр – Овощи	**37**
	“Кишер үстерәбез”	1
	“Куян күчтәнәче”	2

	“Баллы кишер”- мультфильм	1
	“Серле кәрзин”	1
	“Сыйлыйбыз”	1
	“Бар матур бакча”	2
	“Серле янчык”	1
	“Серле кәрзин”	2
	“Бар матур бакча”	1
	“Без хезмәт яратабыз”	1
	“Яшелчәләр кибете”	2
	“Уйный-уйный эшлибез”	2
	А.Алиш “ Каз белән аккош” , “Әбиләрдә кунакта”	2
	Күз мизгелләре	2
	“Төсләр дөньясы”	2
	“Юл маҗаралары”	1
	“Яшелчә салаты”	1
	“Яшелчә ю”	1
	“Кем эшләми, шулашамый”-мультфильм “Яшелчәләр кибете”	1 1
	“Уйныйбыз да, җырлыйбыз да”	2
	“Уңыш бәйрәме” (шигырьләр,җырлар) “Яфрак бәйрәме”, “Көзге яңгыр”	2
	Татар халык ашлары(чәк-чәк,өчпочмак,гөбәдия)	2
	Мониторинг	3
	Ашамлыклар – Продукты	**6**

	“Ашамлыклар”	1
	“Ашханә”	1
	“Аш бүлмәсе”-мультфильм	1
	“Аю кунакка килгән”	1
	“Кибеттә”	1
	“Кем нәрсә ярата?”	1
	Савыт- саба - Посуда	**8**
	“Туган көн”	1
	“Курчак Алиягә булыш”	1
	“Өч аю”-мультфильм	1
	“Чәй табыны әзерлибез”	1
	“Төсле чынаяклар”	1
	“Чисталыкта матурлык”- мультфильм	1
	Безнең шәһәр (кремель,театр,цирк,зоопарк)	2
	Киемнәр – Одежда	**8**
	“Туган көнгә яңа киемнәр”	1
	“Курчакны киендер”	1
	“Без киенәбез”	1
	Кыш (хоккей,чаңгы,чана)	2
	“Киенергә ярдәм ит”	1
	“Алия йокларга җыена”	1
	“Шаян уенчыклар”	1

	Шәхси гигиена- Личнач гигиена	**3**
	“Хәерле көн”	1
	“Курчак белән уйныйбыз”	1
	“Ни өчен киемнәр югалган?”- мультфильм	1
	Өй җиһазлары – Мебель	**3**
	Өстәл театры “Өч аю”	1
	“Җиһазлар кибете”	1
	“Маша һәм өч аю”- мультфильм	1
	Бәйрәм “Туган көн”- Праздник “Деньрождение”	**27**
	“Уенчыклар иленә сәяхәт”	1
	“Курчакның туган көне”	1
	“Туган көн” мультфильм	1
	М.Җәлил иҗаты белән таныштыру	1
	“Уйнарга яратабыз”	1
	“Син нәрсә яратасың?”	1
	“Кем нәрсә ярата?” мультфильм	1
	Татар халкының милли киемнәре(түбәтәй,читек,калфак,комзол,чулпы,алъяпкыч)	2
	Әниләр бәйрәме (шигырьләр,җырлар)	2
	“Уйный-уйный үсәбез”	1
	“Нәрсә бар?”	1
	“Бар, юк”	1
	Татар халкының милли бәйрәмнәре(Нәүрүз,Корбан,Сабантуй,Нардуган)	2
	Г.Тукай иҗаты белән таныштыру	3
	Туган як табигате	3
	Татарстанда яшәүче хайваннар	3

	Мониторинг	3
	Бәйрәм “Сабантуй” – Праздник Сабантуй	**5**
	“Сабантуйга әзерләнәбез”	2
	“Күңелле Сабантуй уеннары”	2
	“Сабантуй бәйрәме”	1
	Барлыгы :	105

Подготовительная группа
(Мәктәпкә әзерлек төркеме)
“Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар”

	Темалар	**Сәгать**
	“Әйдәгез танышабыз”	**23**
	“Хәерле көн”	1
	“Мияу адашкан”	1
	“Син кем?”	1
	“Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү	1
	“Аю баласын дөнья белән таныштыру”	1
	“Бу нәрсә?”	1
	“Кем нишли?”	1
	“Батыр Мияу белән куркак Куянкай”	1
	“Дусларны сыйлыйбыз”	1
	“Нишлисең?”	1
	“Тату гаилә”	1
	“Әйдәгез уйныйбыз”	1
	“Кунак килде”	1
	“Юмарт аю”	1
	Көз бәйрәме	2

	Яшелчәләр,җиләк-җимешләр	2
	Безнең шәһәр(кремель,цирк,музей)	2
	Мониторинг	3
	“Кафега барабыз”	**14**
	“Без кафеда”	2
	“Кафега барабыз”	2
	“Күңелле уеннар”	3
	“Спорт бәйрәменә әзерләнәбез”	1
	“Бәйрәмгә барабыз”	1
	“Көчлеләр, кыюлар, җитезләр”	1
	“Казанда спорт бәйрәме”	1
	“Без циркта”	2
	“Җәнлекләр спорт бәйрәмендә”	1
	“Безнең дуслар”	**44**
	“Үрдәк дусларын тапты”	2
	“Циркта”	2
	Татар халкының милли ризыклары(чәк-чәк,өчпочмак,гөбәдия)	2
	“Акбай чана шуа”	1
	“Чана шуам”	2
	“Шаян кошлар” мультфильм	1
	Яңа ел бәйрәме(шигырьләр,җырлар)	2
	Татар халкының милли киемнәре белән таныштыру(түбәтәй,итек-читек,камзол)	3
	“Әйдә бие”	2
	“Без биибез”	1
	“Урманда зур концерт”	1
	“Мияуның бүлмәсен бизибез”	2
	“Туган көнгә бүләк әзерлибез”	2
	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”	2
	“Мияуның туган көне”	2
	“Туган көн табынында”	2
	Мультфильм “Мияуның туган көне”	1
	“Минем яраткан мультфильм герое” рәсем күргәзмәсенә сәяхәт	2

	“Күңелле сәяхәт”	2
	“Урман китапханәсендә”	2
	М. Җәлил иҗаты белән таныштыру	2
	Туган тел көне	2
	Татар халкының һөнәрләре белән таныштыру	2
	Әниләр бәйрәме(шигырьләр,җырлар)	2
	Мәктәптә	**14**
	Уку бүлмәсе	2
	Урман мәктәбендә	1
	Өстәл театры	2
	“Терекәй”	1
	“Теремкәй” мультфильмы	1
	Өстәл театры	2
	Яз килә(шигырьләр,җырлар)	2
	Мониторинг	3
	Татар халкы тормышы,көнкүреше белән таныштыру	2
	Г.Тукай иҗаты белән таныштыру	2
	Җүңү бәйрәме(шигырьләр,җырлар)	2
	Татар халкының музыка уен коралы курай белән таныштыру	2
	Татар халкының күренекле иҗат кешеләре белән таныштыру	2
	Барлыгы	**105**

Рус уртанчылар төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана телен өйрәтү буенча тематик эш планы

Вакыт	Проект	Тема	Сәгать	Эшчәнлек төрләре
Сентябрь 1атна	Белем бәйрәме	Без балалар бакчасында	1	Айсылу исемле курчак кунакка килә; Уен ситуация «Танышу»; “Балалар бакчасында” җырын тыңлау; “Нәниләр” җырына хәрәкәтле уен;
		Безнең уенчыклар	1	Уенчыклар белән танышу; Әңгәмә “Безнең уенчыклар”; Йомшаккайга төркем бүлмәсен, йокы бүлмәсен күрсәтү;

				Таралып яткан уенчыкларны карау, урынына җыеп кую;
Сентябь 2 атна		Балалар бакчасы	1	Г.Лотфиның “Ул бакчаны ярата” шигырен уку; Сорауларга җаваплар; “Матур уен” уены;
		Уеннар	1	“Серле капчык”уены; Ял минуты: Б.Рәхмәт “Уенчыклар”; Татар халык уены “Миңлебай”;
Сентябрь 3 атна	Көз	Көз	1	Көз турында әңгәмә; “Серле капчык”уены; Ял минуты: Б.Рәхмәт “Уенчыклар”; Татар халык уены “Миңлебай”;
		Яфрак бәйрәме	1	Шигырь – табышмак; Л.Лотфтның “Яфрак бәйрәме” шигырен уку; Яфрак җыю, санау; “Төсле яфраклар” уены;
Сентябрь 4 атна		Яшелчәләр	1	Яшелчәләр белән танышу; Төсләре буенча аерып җыю; Санау; Яшелчәләр турында сөйләү;
		Яшелчә бакчасы	1	“Яшелчә бакчасы” рәсемен карау; Әңгәмә; “Бакчада” җырлы-биюле уены; “Шалкан” әкиятен уку;
Октябрь 1-2 атна		Яшелчә кибете	1	“Серле капчык” уены; Сюжетлы-ролле уен “Яшелчә кибете”; “Бакчада” җырлы-биюле уены;
		Көзге уңыш	2	Табышмаклар; “Кәрзиндә нәрсә бар?” уены; “Шалкан” әкиятен сөйләү; “Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү;

		Г.Гомәрнең “Аю Әппәс”әкиятен уку.	1	Табышмаклар; Г.Гомәрнең “Аю Әппәс”әкиятен уку; Әкият буенча әңгәмә;
Октябрь 3 атна		Җиләк-җимеш	1	“Бакчада нәрсә үсә?” уен; “Нәрсә? Нинди?” уен; “Утыр, утыр,Мәликә” т.х. уены;
		Җиләк-җимеш бакчасында	1	“Кәрзиндә нәрсә бар?” уены; “Агачлар, куаклар, җиләкләр” уены Санамышлар өйрәнү:” Кура җиләк”, “Кызыл алма”.
Октябрь 4 атна	Мин - дөньяның бер кешесе	Гаилә	1	“Зур гаилә” рәсемен карау; Әңгәмә; Бармаклар уены” “Яратам” шигырен уку;
		Әниләр көне	1	Уен-ситуация”Гаилә турында интервью”. Бармаклар уены; “Бу кемнеке?” уены; “Күрсәт әле, үскәнем” т.х. уены; Мәкаль өйрәнү (Әти- шикәр, әни- бал.);
Ноябрь 1атна	Минем шәһәрем, минем Ватаным	Минем шәһәрем	1	Казан шәһәре белән танышу; Иллюстрация, рәсемнәр карау; Әңгәмә; Ә.Рәшитнең “Кояшлы ил” шигырь уку; “Түбәтәй” т.х.уены;
		Дәү әнигә кунакка	1	“Авыл “рәсем карау; Шәһәр белән авылны чагыштыру; Г.Тукай “Туган авылым” шигырен өйрәтү;
Ноябрь 2 атна		Минем Ватаным	1	Татарстан гимнын тыңлау; Флагын карау; Татар милли киеменнән кигән курчак малай белән кыз кунакка килә; “Әбием сандыгы”уены; “Түбәтәй” т.х.уены;
		Минем Туган илем – Рәсәй.	1	Рәсәйнең гимнын тыңлау; Флагын карау; Рус милли киеменнән кигән курчак малай белән кыз кунакка килә;

				Рус халык уены;
Ноябрь 3 атна	Яңа ел бәйрәме	Кыш килде	1	Кыш турында әңгәмә; “Матур кыш” рәсемен карау; Билгеләрен атау; Ял минуты “Кар атыш”; Ә.Бикчәнтәева “Салкын ,саф һава” шигырен уку;
		Кышкы урман	1	Кышкы урманга сәяхәт; “Куянкай”уены; А.Алишның “Куян кызы” әкиятен уку; Эчтәлеге буенча әңгәмә;
Ноябрь 4 атна		Кыргый хайваннар	2	Кыргый хайваннар турында рәсем карау; “Бармак” уены; “Күрсәт әле, үскәнем” т.х. уены; А.Алишның “Куян кызы” мультфильмын карау;
Декабрь 1 атна		Теремкәй әкияте	1	“Теремкәй”әкиятен уку; Рольләргә бүлеп өйрәнү ;
		Театр уйныйбыз	1	Сюжетлы-ролле уен «Театр»; “Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү;
Декабрь 2 атна		Яңа ел килә	1	Чыршы бәйрәме персонажлары белән танышу; “Чыршыкай” җырының сүзләрен кабатлау; “Кыш бабай” уены; “Яңа ел” бәйрәменә шигырьләр өйрәнү;
		Кыш бабай, Кар кызы	1	“Чыршы бәйрәмендә” рәсеме белән танышу; “Чыршыкай” җырын тыңлау; “Җылы, салкын”уены;
Декабрь 3 атна		Яңа ел уенчыклары	2	“Тартмада нәрсә бар” уены; Әңгәмә “Нәрсәдән ясалган уенчыклар”; “Чыршыкай” җырын җырлау;
Дека брь 4		Яңа ел бәйрәме	2	Өйрәнгән җырларны җырлау, шигырьләрне сөйләү;

Гыйнвар 2 атна	Кыш	Кышкы уеннар	1	Шигырь уку; Кар бабай рәсемен карау; Д/уен “Нәрсә, кайчан?”; “Кар бөртеге җыю” эстафета уены;
		Киемнәр	1	Курчакны кышкы урамга киендерү; “Кар ява” шигыре буенча хәрәкәтле уен Д/уен “Кар бабай ясау” Шигырь уку
Гыйнвар 3 атна		Киемнәр кибете	1	Матур киенгән курчак килә. “Киемнәр кибете” уены Курчакларны киендерү Туган көнгә бару
		Ашамлыклар	1	Туган көн табыны әзерләү Табын янында дөрес утыру кагыйдәләрен искә төшерү Шигырьдән өзек уку; Санамыш өйрәнү: “Кулда-уймак, табада-коймак, мичтә-бәлеш, ал да ябыш” “Ак калач” уены
Гыйнвар 4 атна		Без кунаклар көтәбез	1	Кунакка әби килә Әби күчтәнәче Әбине сыйлау Мәкаль өйрәнү: “Ипи, тоз – якты йөз” “Туган көндә” җырлы уен
		Әкияттә кунакта	1	“Кем нәрсә ярата?” әкиятен уку. Әкият буенча әңгәмә.
Февраль 1 атна		Савыт-саба	1	Савыт-саба белән танышу. “Нәрсә юк?”уены. Б.Рәхмәтнең “Аш вакыты”шигырен уку. “Сорап ал” уены.
		Савыт-саба кибете	1	Кунакка өч аю килү. Савыт-саба кибете уены. “Зур-кечкенә” уены. “Өч аю” мультфильмын карау.
Фев		Җиһазлар	1	Бүлмә рәсемен карау

				“Кая куйсаң, шуннан ал” уены Табышмаклар әйтү “Мин кушканны эшлә” уены
		Җиһазлар кибете	1	“Кояш кайда?” уены “Җиһазлар кибете” уены. “Өч аю” әкиятеннән өзек.
Февраль 3 атна	Ватанны саклаучылар көне	Без солдатлар	1	Һава транспорт төрләре рәсемен карау. Ял минуты “Күрсәт әле,үскәнем”. Табышмаклар әйтешү. “Очкычлар”уены.
		Безнең армия	1	Хәрбиләр сурәтләнгән рәсемнәр карау. “Солдатта булган диләр” җырын тыңлау. “Күрсәт әле, үскәнем” уены. “Солдатлар” шигырен уку Туплы эстафета уеннары – “Туп белән куышу”
Февраль 4 атна		Иң яхшы әти	2	“Әтиләр бәйрәме” Әтиләр турында җыр: “Әтием горурлыгым” Ә.Насретдинова сүзләре һәм көе. “Очкычлар” уены.
Март 1 атна	8 март	Әнием турында сөйлим	1	Әни портретын карау.Үз әниләре турында сөйләү.
		Д.Хәбибуллинаның “Бүләк” шигырен уку.	1	“Әниемә”(А.Юнысова сүзләре Г.Гәрева көе)җырын өйрәнү. “Күрсәт әле үскәнем” уенын уйнау.
Март 2 атна		8 март	1	“Җырлыйм әнием турында”җырын җырлау. Шигырьләр уку. Якын кешеләребез турында әңгәмә. “Минем әнием” шигырен уку “Әпипә” биюле уены.
		“Әниләр бәйрәме”	1	“Җырлыйм әнием турында” җырын тыңлау. “Күрсәт әле, үскәнем” уены. “Өч кыз” мультфильмын карау

Март 3 атна	Халык җәүһәрләре	Милли киемнәр	1	Татар халык милли киемнәре турында рәсемнәр карау. “Әбием сандыгы”дигән уен уйнау. “Зәңгәр чәчәк”дигән татар халык җырлы уены. “Самавар”уены. Татар халкының бизәнү әйберләрен карау(беләзек,йөзек). “Йөзек салыш” уены.
		Савыт-саба	1	“Тәлинкәнең төбе нинди” хикәясен уку. Хикәя турында әңгәмә. “Кояшлы табын”шигырен уку.(З.Э.Шарифуллина)
Март 4атна		Без әкият яратабыз	2	“Өч кыз”әкиятен уку. Әкиянең эчтәлеге турында әңгәмә.
Апрель 1 атна	Яз	Исәнмесез, кошкайлар!	1	Магнитафон тасмасыннан кош тавышларын тыңлау,исемнәрен әйтү. Кошлар турында рәсем карау. Ял минуты: “Кошлар”уены. Татар халык уены “Почмак алыш ”.
		Кошлар - безнең канатлы дуслар	1	“Тавык,тычкан һәм көртлек”дигән әкият уку. “Могҗизалар кыры” дидактик уены. “Песи һәм чыпчыклар” хәрәкәтле уены. Фольклор белән таныштыру. “Очты,очты”уены.
Апрель 2 атна		Йорт кошлары	1	Ишек алдында рәсемен карау. Татар әкиятләре “Әтәч белән тавык”. “Чума үрдәк,чума каз” татар халык уенын уйнау. М.Җәлилнең “Әтәч” җырын тыңлау.
		Йорт хайваннары	1	Йорт хайваннары турында рәсемнәр карау. Йорт хайваннарының исемнәрен дөрес итеп әйтергә өйрәтү. “Исемен әйтсәң бирәм” дидактик уены. “Кәҗә белән сарык” мульфильмынкарау.
Апрель 3 атна		Яз	1	Яз турында рәсем карау. Рәсем турында әңгәмә. Ф.Кәрим “Яз җитә”шигырен уку. Ял минуты: “Март” уены. Дидактик уен: “Билгесе буенча әйт”
		Ямьле яз килде.	1	“Яз җитә”җырын җырлау.

				Яз билгеләрен өйрәнү. Ял минуты: “Яз килә” уены. Киселгән кечкенә кисәкләрдән сюжетлы яз рәсемен җыю.
Апрель 4 атна		Тукай абый	2	“Туган тел” шигырен уку. “Аю-бүре” хәрәкәтле уены. “Кызыклы шәкерт” шигыренә инсценировка. Альбом карау. Торган җире – Кушлавычны, Кырлайны күрсәтү. “Күрсәт әле, үскәнем” уенын уйнау. “Бала белән күбәләк”, “Гали белән кәҗә” мультфильмнарын карау
Апрель 5 атна		Шигырь бәйрәме	2	Г.Тукайның “Бала белән күбәләк”, “Елның дүрт фасылы”, “Бичара куян” шигырьләрен уку. “Миңлебай”уенын оештыру. Татар халык бию көен тыңлау.
Май 1атна	Җиңү бәйрме	Татарстан байрагы.	1	Татарстан байрагы рәсемен карау,әңгәмә. Ф.Яруллинның “Татарстан байрагы” шигырен уку. Эстафета уеннары.
		Җиңү бәйрәме	1	Сугыш эпизодлары төшерелгән рәсемнәр карау. Ә.Рәшитнең “Кояшлы ил”шигырен уку. “Очкычлар”уены.
Май 2 атна 2 атна		Транспорт	2	Сәламләү (ягымлы сүзләр). “Мин шофер” җырын тыңлау. “Төсле машиналар” хәрәкәтле уен. “Нәрсә артык?” дидактик уены.
Май 3 атна	Җәй	Ямьле җәй килә	1	“Җәй” рәсемен карау. Ел фасылларына карата табышмаклар әйтү. “Буяу сатыш” хәрәкәтле татар халык уены. “Җиләкләр” бармак уены.
		Чәчәкләр, күбәләкләр	1	Филлипин халык әкиятен уку “Күбәләкләр ничек килеп чыккан?”. Әкият турында әңгәмә. “Чәчәк бәйләме” хәрәкәтле уены

Май 4 атна		Сабан туй	2	Сабантуй турында әңгәмә; “Сабан туй” җырын өйрәтү; Шигырьләр; Милли уеннар : “Капчык киеп йөгерү”, “Көянтә- чиләк күтәреп йөгерү”, “Кашыкка йомырка куеп йөгерү”, “Чүлмәк вату” һ.б. уеннар белән таныштыру; “Сабан туй” бәйрәме.

Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларына ана телен өйрәнү буенча тематик эш планы.
(зурлар һәм мәктәпкә әзерлек)

№	Проект темалары	Сәгать	Белем һәм күнекмәләрне ныгыту
1	Минем бакчам	1	“Балалар бакчасында” рәсем карау һәм хикәя төзү. М.Фәөзуллина “Өлкән группага күчкәч” сәнгатьле уку.
2	Мин яратам сине, Татарстан	3	“Туган җирем Татарстан” әңгәмә. Иллюстратив рәсемнәр карау. (Татарстан, Казан, символика)
3	Яхшы сүз – җан азыгы	2	Татар халык әкиятләре “Өч кыз”, “Ике кыз”.Өстәл театры үрнәгендә чагыштыру. Тел турында мәкаль.
4	А.Алиш иҗаты	2	“А. Алиш – балалар язучысы” әңгәмә. “Нечкәбил” һәм “Каз белән Аккош” әсәрләре белән танышу.
5	Хуш киләсең, ямьле көз!	2	“Хуш киләсең, ямьле көз!” әңгәмә. “Җәйләр үтте, көзләр җитте” рәсем буенча хикәя төзү. Ф.Яруллинның “Көз” шигыре, сәнгатьлеуку. Көз турында әйтемнәр.
6	Көз күчтәнәчләре	2	“Көз-көз әйт әле, кәрзинеңдә ниләр бар?” әңгәмә. Табышмаклар (Көзге уңыш турында).Хәрәкәтле уен “түтәлдә нәрсә үсә?”
7	Икмәк – яшәү терәге	2	“Икмәк – тормышның нигезе” әңгәмә. “Икмәк” төрекмән халык әкиятен уку. Инсценировка «Башак» әкияте буенча. “Алтын бөртекләр” мультфильм карау.

8	Минем өем (гаилә, йорт җиһазлары)	3	“Безнең гаилә” үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү. Ә. Бикчантаева “Безнең гаилә”, “Һәр кемнең үз йорты бар” шигырләрен сәнгатьле уку. “Йорт җиһазлары” әңгәмә. Р.Харис “Матур өй”
9	Татар халык ашлары	2	“Чәй йортына” квэст- сәяхәт. “Табышмаклар уйлап тап!” сүзле уен. “Мин кунак яратам” әңгәмә. Өстәл арты кагыйдәләре. Җырлы – биюле уен “Түбәтәй”
10	Әбиемнең сандыгы	1	“Әбигә” квэст – сәяхәт. “Милли киемнәр”әңгәмә. Сүзле уен “Милли кием турында сөйлә”
11	Саулык – зур байлык	1	“Су, һава һәм кояш – безнең белән гел юлдаш!” әңгәмә. А.Алиш “Куян кызы” әкиятен сәхнәләштерү. Ә.Ерикәй “Чисталык сөябез” сәнгатьле уку.
12	Исеменә күрә - җисеме	1	“Исемең матур, кем куйган?” әңгәмә. Өй эше “Исемең нәрсә аңлата белеп кил!”
13	Салкын кыш. Кышкы уеннар	3	“Без суыктан курыкмыйбыз”әңгәмә. “Кышкы уеннар” рәсем буенча хикәя төзү. Тәҗрибә “Предметның бер хәлдән икенче хәлгә күчүе. Кыш турында шигырь ятлау. Сынамышлар.
14	Бездә кышлаучы кошлар	1	“Җим сибәм кошларга” рәсем буенча әңгәмә. Г.Лотфи “Песнәк” сәнгатьле шигырь уку.Сынамышлар.
15	Кыргый хайваннар	1	“Кышкы урманда...” квэст – экскурсия. “Җәнлекләр ничек кышлый?” әңгәмә. Татар халык уены “Төлке белән бүре”
16	Йорт хайваннары һәм кошлары	2	“Йорт хайваннары һәм кошларының файдасы” әңгәмә. А.Алиш “Сертотмас үрдәк”. Табышмаклар
17	Транспорт	1	Ситуатив уен “Транспортта”. Әңгәмә.Хикәя уку И.Дәүләтшин “Алпамыш шәһәргә килде”.
18	Юл йөрү кагыйдәләре	1	“Машина йөртүче һәм җәяүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре”әңгәмә. Ш.Галиевның “Светофорның өч күзе” сәнгатьле шигырь уку. Ата –аналар белән эш “Светофорның өч күзе”күргәзмә оештыру.
19	Хезмәт төбе - хәзинә	1	“Әти – әнигә ничек ярдәм итәсең?”әңгәмә.А.Алиш “Минем әни” хикәясен уку. Мәкаль.
20	Кунак булсаң – тыйнак бул!	2	“Кунак нинди булырга тиеш?”(табын кагыйдәләре) әңгәмә. Сюжетлы – ролле уен “Табын артында”. В.Хәйруллина “Сүз эчендә энҗе бар”. Мәкальләр, әйтемнәр.
21	Россия – зур дәүләт	1	“Татарча да яхшы бел...”әңгәмә. Мәскәү шәһәре – рәсемнәр карау. Символика.
22	Батырлыкта - матурлык	2	М. Җәлил “Моабит дәфтәре” китабы белән таныштыру.Хәрәкәтле уен “Күрсәт әле үскәнем” (М.Җәлил) Ватанны саклаучылар көне. Әңгәмә. Шигырь уку Җ. Дәрзаман «Солдат булдым». “Сандугач һәм чишмә” М.Җәлил әкияте белән танышу.
23	Татар балалар язучыларының әкиятләре	1	Татар балалар язучыларының әкиятләре буенча мультфильмнар карау. Әңгәмә.
24	Кояш гомере телим мин, әнием сиңа!	2	“Кояш гомере телим мин, әнием сиңа!”әңгәмә. Ф. Яруллин “Әниләр бәйрәмендә” сәнгатьле шигырь уку. Әниләр бәйәменә багышланган җыр сүзләрен өйрәнү.
25	Без язны яратабыз	2	“Яз” рәсем буенча хикәя төзү.Әңгәмә.Татар халык иҗаты аша язны тасвирлау. М. Мазунов “Яз килә” сәнгатьле шигырь уку. Тәҗрибә үткәрү “Суган утырту”
26	Татар балалар	1	Татар балалар журналлары белән таныштыру. “Сабантуй”, “Тылсымлы куллар”, “Салават

	журналлары белән таныштыру		күпере”.
27	Хәрәкәттә - бәрәкәт	2	“Минем яраткан спорт төре”.Әңгәмә. Шигырь уку “Туплар”. “Нардуган” – керәшен хәрәкәтле уены, җырлы – биюле уенннар.
28	Су яшәү чыганагы	2	“Кул, диңгез, елга – су чыганагы”. Әңгәмә. “Суның үзенчәлекләре” тәҗрибә.
29	Уттан саклан!	1	“Уттан саклан!” әңгәмә. Шигырь уку Г.Гыйльманов «Ярый әле”
30	Бүлмә гөлләре	1	“Кояш, су һәм һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте”. Әңгәмә. М. Җәлил “Гөлләрем”
31	Дуслык	1	“Дустың турында сөйлә” С. Әдһәмова “Дуслар” әкият уку. Мәкальләр.
32	Г.Тукай иҗаты	3	“Г. Тукайның тормышы һәм иҗаты” әңгәмә. Бер әсәрен сәхнәләштерү. “Туган тел “ җырын күңелдән өйрәнү. Яттан
33	Китап – белем чишмәсе.	2	“Китап кайдан килә, кайда яши?”. Әңгәмә. Мәкальләр. Китапханәдән белгеч чакыру.
34	Җиңү алып килде май.	1	“Җиңү алып килде май” әңгәмә. Әдәби әсәр уку.
35	“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”.	1	“Мәктәп тормышы” әңгәмә. Сюжетлы – ролле уен “Мәктәп”
36	Әдәплелек әлифбасы	1	А.Алиш “Алдакчы Наил” хикәя уку. Әңгәмә. Мәкальләр.
37	Сабантуй	2	Татар халкының җырлы – биюле фольклор уеннары, милли киемнәр күрсәтеп, урамдазур бәйрәмгә әзерләнү.

МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛҮ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә.Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының “Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтиҗә	
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**баллар**	**дәрәҗә**
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля							

Нәтиҗәләрне билгеләү	
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәҗәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр.

1. “**Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.**

1. Дидактик уен. "Бу кем?"(*Iвариант)*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. Дидиктик уен "Кем юк?" *(II вариант)*

(Лексика шул ук).Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)

Уенны интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге:Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларынакүрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. Дидактик уен "Нәрсә юк?"

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсәюк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...)Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. *Дидактик уен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"*

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткәнуенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. *Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"*

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балагауенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Әти"...Бала уенчык исемен дөрес әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. *Дидактик уен "Серле янчык"*

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагыуенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. *Дидактик уен "Әйе-юк"*

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" -"Әйе, аю"...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2.6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-2)- аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәҗә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик уен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша.“ Мә, зур туп ", “Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп?- Биш туп.

Югары дәрәҗә (2,7-3)- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

Уртача дәрәҗә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: - Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". -Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)"- Исәнме,әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрендәге 3 нче биремне кулланып була**.**

1. Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була**.**

2. ***Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".***

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша.- Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле?- Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була**.**

3. ***Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"***

1 . Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится*.*

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәҗә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

<u>Уртача дәрәҗә (2-2,6)</u> - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

<u>Уртачадан түбән дәрәҗә (1-2</u>) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының “Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	**Биремнәр**					**Нәтиҗә**	
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**баллар**	**дәрәҗә**
		“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля...							

Нәтиҗәләрне билгеләү	
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

1.“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.
(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен “Бу нәрсә?”***

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинкә, чынаяк).
Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. ***Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. ***Дидактик уен “Нәрсә юк?”.***

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”.***

(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”, “ Сау булыгыз”).

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

а) Поздоровайся с Акбаем.

б) Спроси как дела у Акбая.

в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.

г) Попрощайся с Акбаем.

д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Уртача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.

Уртачадан түбән (1-2)– 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. Сюжетлы-рольле уен "Кибет"

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик уен "Нинди?".

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сораугa аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. ***Дидактик уен "Ничә?".***

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. ***Дидактик уен "Дөрес сана".***

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. *"Ничә...?"*.

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана**.**

Уртача балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана**.**

Уртачадан түбән (1-2)– диалогта 1 сорауны аңлап куллана**.**

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".***

"Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.
К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:
- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. ***Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз".***

а)Тәрбияче:
- К нам идут гости. Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"

- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы сьесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. ***<u>Уен ситуациясе “Кибеттә”.</u>***

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?
- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә?
- Ике аю.
- Мә, ике аю.
- Рәхмәт.

- Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-2)– аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

№	Баланың исеме, фамилиясе	**Биремнәр**					**Нәтиҗә**	
		1	**2**	**3**	**4**	**5**	**баллар**	**дәрәҗә**
		“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем [illegible]	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр [illegible]	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, җырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля							

Нәтиҗәләрне билгеләү	
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

1.“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. ***Дидактик уен “Бу нәрсә?”***

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, аю).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүре”...)

2. ***Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”***

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:

-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. ***Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”***

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. ***Дидактик уен “Дөресен әйт”***

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

Югары балл (2.7-3) — 10-14 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”,

“Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була**.**

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

Дидактик уен: “Командир”

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була**.**

Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

1. Уен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Син нишлисең?)

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик уен “Нинди?”.

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

3. Дидактик уен “Сана”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-2)– русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. ***Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз"***

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. ***Уен ситуациясе "Телефоннан сөйләшү".(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була)***

- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. ***Уен ситуациясе "Кая барасың?"*** (*мәктәп, кафе, цирк һ.б.*)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)

- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4.***<u>Ситуатив күнегү.</u>***

а) Син нишлисең?

- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм).

<u>Югары балл (2,7-3)</u> – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

<u>Уртача балл (2-2.6)</u> – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

<u>Уртачадан түбән (1-2)</u>– аңлый, русча җавап бирә.

Татар телендә күрсәтелә торган мультфильмнар исемлеге

1. Крокодил Гена
2. Чебурашка
3. Шапокляк
4. Как львенок и черепаха пели песню
5. Винни-Пух
6. Винни-Пух идет в гости
7. Винни-Пух и день забот
8. Котенок по имени Гав № 1
9. Котенок по имени Гав № 2
10. Котенок по имени Гав № 3
11. Трое из Простоквашино
12. Каникулы в Простоквашино
13. Зима в Простоквашино
14. Кто сказал «Мяу»?
15. Золушка
16. Двенадцать месяцев
17. Малыш и Карлсон
18. Карлсон вернулся

Анимационные сюжеты (до 3-х минут):
1. Әйдә дуслашыйк
2. Качышлы уйныйбыз
3. Шалкан әкияте буенча
4. Безнең кунаклар
5. Тәмле кибетендә
6. Азат кунак чакыра
7. Карусельга сәяхәт
8. Уенчыклар үпкәләде
9. Күңелле уеннар
10. Акбай һәм Мияу мажаралары
11. Уйный-уйный саныйбыз
12. Күңелле ял итәбез

Аудиозаписи для детей дошкольного возраста:
1. Минем гаиләм
2. Минем туганнарым
3. Әйдәгез танышыйк
4. Минем дуслар
5. Әйе.Юк
6. Кунак килгән
7. Сөт. Чәй
8. Песине сыйла
9. Туган көн
10. Алия кунакка килгән
11. Уйныйбыз
12. Алсуга бүләк
13. Бүләкләр
14. Уйныйбыз да, саныйбыз да

Создание мультипликационных фильмовна татарском языке:
1. Өч кыз
2. Алтын бөртекләр
3. Ике кыз
4. Төлке белән каз
5. Бүләк кемгә?
6. Шүрәле 7. Су анасы
8. Кәҗә белән сарык
9. Чукмар белән Тукмар
10. Куян кызы
11. Сертотмас үрдәк
12. Агачлар да авырый

Әкият илендә тапшыруы

№ 1 Син кем? Өйдә кем яши?
№2 Ашамлыклар.(кәрзиндә нәрсә бар)
№3 Акбай, песи белән танышу һәм сыйлау.
№4 Анрейның туган көне.
№5 Туп (зур,кечкенә һәм төрле төсле)
№6 Өтәлгә чакыру һәм сыйлау.
№7 Уенчыклар.
№8 Мә аша.
№9 Гаилә.(бу кем?)
№10 Капчыкта нәрсә бар?(яшелчәләр)
№11 Нәрсә кирәк?(уенчык кирәк)
№12 Бу нәрсә?(яшелчә нинди?)
№13 Кафеда.
№14 Савыт-саба.
№15 Юынабыз(кул,бит)
№16 Ел фасыллары.
№17 Җиһазлар.
№18 Нәрсә бар?(минем яраткан уенчыкларым)
№19 Яратам (бик яратам)
№20 Өстәлдә нәрсә бар?(савыт-саба)
№21 Кая (өстәлдә,урындыкта,краватта)
№22 Төрле төсле туплар.
№23 Уенчыклар кибете.
№24 Нишли?(уйный)
№25 Син нишлисең?(телефоннан сөйләшү)
№26 Киемнәр (күлмәк матур, чалбар матур)
№27 Теремкәй.
№28 Шарлар бүләк ит.
№29 Әтәч,тавык.
№30 Чана шуа.

Использованная литература

Файдаланылган әдәбият

Р.К. Шаехова. Региональная программа дошкольного образования. – Казань, 2012

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. КидрячеваБалаларбакчаларында рус балаларына татар теле өйрәтү. – Казан, 2013.

К.В. Закирова. На поляне детства: хрестоматия для воспитателей дошкольных образовательных учреждений и для родителей. – Казань: РИЦ, 2011.

К.В. Закирова. Балачак аланы: Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2011.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 4-5 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 5-6 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева. 6-7 яшьлек балалар өчен эш дәфтәре. – Казан, 2012.

Р.К.Шаехова. Раз – словечко, два – словечко...: занимательное обучение татарскому языку. – Казань: Хэтер, 2011.

З.М. Зарипова, Р.С.Исаева. Үстерешле уеннар. – Казан, 2013.

К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак. – Казан, 2012.

К.В. Закирова, Л.Р. Мортазина. Әй уйныйбыз, уйныйбыз...

К.В. Закирова. Уйный-уйный үсәбез. – Казан, 2005.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 4-5 яшь.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 5-6 яшь.

З.М. Зарипова, Р.С. Исаева, Р.Г. Кидрячева, Л.А. Шарипова һ.б. Татарча сөйләшәбез: методик кулланма. – 6-7 яшь.

-